

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 08.01.1998, sp. zn. 9 To 152/97, ECLI:CZ:VSPH:1998:9.TO.152.1997.1

Číslo: 11/1999

Právní věta: Nevyužije-li krajský soud jako soud prvního stupně možnost podle § 23 odst. 2 tr. ř. postoupit vyloučenou věc okresnímu soudu, pak rozhoduje v senátě složeném ze soudce a dvou přísedících i ohledně trestného činu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 08.01.1998

Spisová značka: 9 To 152/97

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Příslušnost soudu

Předpisy: 141/1961 Sb. § 17 141/1961 Sb. § 23 odst. 2 141/1961 Sb. § 314a

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze zrušil k odvolání obžalovaného rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. 11. 1997 sp. zn. 45 T 19/97 a tomuto soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 13. 11. 1997 sp. zn. 45 T 19/97 byl obžalovaný Z. Z. uznán vinným návodem k trestnému činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 10 odst. 1 písm. b), § 176 odst. 1 tr. zák. a za to mu byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání jednoho a půl roku se zařazením pro jeho výkon podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. do věznice s dozorem a dále mu byl podle § 57 tr. zák. uložen trest vyhoštění.

Podle zjištění městského soudu spáchal obžalovaný návod k trestnému činu padělání a pozměňování veřejné listiny tím, že přesně nezjištěného dne před 22. 11. 1995 poskytl neztotožněné osobě svoji fotografii k zanávtování do formuláře cestovního pasu ČLR č. 382 502, vystaveného na osobu J. X., požádal o vyhotovení cestovního pasu na toto jméno se svou fotografií a tímto cestovním pasem disponoval v den svého zajištění Policií ČR dne 22. 11. 1995, přičemž jiný osobní průkaz u sebe neměl.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný Z. Z. včas prostřednictvím svého obhájce odvolání, kterým

napadl pouze výrok o trestu. Podle jeho názoru uložený trest odnětí svobody je příliš přísný a trest vyhoštění je uložen v rozporu se zákonem. Odvolací soud by proto měl uložit toliko výrazně mírnější trest odnětí svobody, a to v dolní polovině trestní sazby.

Z podnětu tohoto odvolání přezkoumal odvolací soud podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a přihlížeje přitom i k vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, dospěl k těmto závěrům:

Obžalobou ze dne 15. 10. 1997 podanou u Městského soudu v Praze jako soudu věcně i místně příslušného stíhá městský státní zástupce v Praze obžalovaného Z. Z. pro trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák. a pro trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1 tr. zák. Městský soud o podané obžalobě rozhodl tak, že řízení o trestném činu podle § 176 odst. 1 tr. zák. vyloučil podle § 23 odst. 1 tr. ř. ze společného řízení a nařídil hlavní líčení, které skončilo vyhlášením odsuzujícího rozsudku, který je napaden odvoláním obžalovaného. Ohledně skutku uvedeného v obžalobě pod bodem I. (trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák.) rozhodl o vrácení věci státnímu zástupci k došetření podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. Pro úplnost je třeba uvést, že šlo o podání nové obžaloby po předcházejícím zrušení rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 1. 1997 sp. zn. 45 T 19/96 a vrácení věci státnímu zástupci k došetření (§ 260 tr. ř.).

Po přezkoumání spisu odvolací soud zjistil, že již v řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, došlo k zásadním a podstatným vadám, které v konečném důsledku mohly mít vliv na věcnou správnost rozhodnutí a pro které nezbylo, než napadený rozsudek zrušit a dále postupovat podle § 259 odst. 1 tr. ř.

První podstatnou vadou je, že ve věci rozhodl samosoudce, ačkoli šlo o věc, ve které byl příslušný k rozhodování senát. Městský soud, který na území hl. m. Prahy vykonává působnost krajského soudu, byl totiž v postavení soudu prvního stupně – jeho věcná a místní příslušnost byla určena podáním obžaloby pro trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1 tr. zák. (§ 17, § 18 tr. ř.) a tato příslušnost, tj. věcná příslušnost městského soudu jako soudu prvního stupně (o místní příslušnosti nemůže být žádného sporu, neboť šlo o trestné činy, které měly být spáchány na území hl. m. Prahy, a městský soud tuto příslušnost nikdy ani nezpochybnil) se nezměnila ani vyloučením druhého zažalovaného trestného činu ze společného řízení. Městský soud při vyloučení věci nevyužil možnosti, na kterou pamatuje trestní řád v ustanovení § 23 odst. 2, věty za středníkem, tr. ř. Za této situace měl však v hlavním líčení rozhodovat senát, a nikoli samosoudce. Platí zásada, že nezmění-li se podle již citovaného ustanovení § 23 odst. 2 tr. ř. příslušnost soudu, nelze měnit ani zásady pro obsazení soudu směřované pro původní (společné) řízení. V podrobnostech k této problematice je třeba poznamenat následující:

Podle § 12 odst. 2 zákona o soudech a soudcích (dále jen ZSS) krajský soud rozhoduje v senátech. Samosoudci rozhodují v případech stanovených zákony o řízení před soudy. Takovými zákony je zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších zákonů, (trestní řád) a zákon č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších zákonů (občanský soudní řád). Zatímco naposledy uvedený zákon v ustanovení § 36a odst. 3 výslovně stanoví, že v řízení před krajským soudem jako soudem prvního stupně jedná a rozhoduje s výjimkou případů uvedených v § 36b odst. 1 samosoudce (v odvolacím řízení jedná a rozhoduje senát), trestní řád žádné takové ustanovení, tj. ustanovení o tom, že v řízení před krajským soudem jako soudem prvního stupně jedná a rozhoduje samosoudce, nemá. To jinými slovy znamená, že v trestním řízení rozhoduje samosoudce pouze u okresního soudu (§ 314a odst. 1 tr. ř., § 9 odst. 2 ZSS). V naposled citovaném ustanovení je výslovně uvedeno, že okresní soud rozhoduje v senátech nebo samosoudcem.

Řízení, které rozsudku předcházelo, je zatíženo i další podstatnou vadou. Tou je skutečnost, že soud prvního stupně měl znovu provést hlavní líčení, přičemž při svém rozhodnutí směl přihlížet jen k těm

skutečností, které byly v tomto novém hlavním líčení probrány, a opírat se o důkazy, které byly v tomto hlavním líčení vykonány (§ 220 odst. 2 tr. ř., § 2 odst. 5 tr. ř.). Tyto zásady soud nerespektoval. Samosoudce s odkazem na ustanovení § 219 odst. 2 tr. ř. pokračoval v hlavním líčení a dokazování omezil na zprávu o dosavadním průběhu trestního řízení a stavu věci a po souhlasu obžalovaného a státního zástupce přečetl protokoly o výpovědích nově vyslechnutých svědků (§ 211 odst. 1 tr. ř.), výslech obžalovaného proveden nebyl a provedeny nebyly ani další důkazy opatřené již v přípravném řízení. Už výše bylo uvedeno, že šlo o případ, kdy byla podána nová obžaloba po předcházejícím zrušení rozsudku soudu prvního stupně odvolacím soudem a vrácení věci státnímu zástupci k došetření (§ 260 tr. ř.). v takovém případě je však třeba provést hlavní líčení znovu a postup podle § 219 odst. 2, věta první, tr. ř. nepřichází v úvahu. Novým provedením hlavního líčení se mimo jiné rozumí postup, při němž je opětovně přednesena obžaloba a dále jsou provedeny způsobem předepsaným trestním řádem všechny důkazy, mající vztah k projednávané věci. Znovu je třeba vyslechnout obžalovaného a všechny další pro rozhodnutí významné důkazy vykonat způsobem pro jejich vykonání v trestním řádu předepsaným.

Za tohoto stavu, kdy řízení, které rozsudku předcházelo, je zatíženo uvedenými podstatnými vadami, byly samozřejmě předčasné i veškeré učiněné závěry skutkové a právní. Po zrušení napadeného rozsudku z důvodů uvedených v § 258 odst. 1 písm. a), b), c) tr. ř. vrátil Vrchní soud v Praze věc soudu prvního stupně, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. Na Městském soudu v Praze bude, aby v novém řízení odstranil podstatné procesní vady, tj. aby, nepostoupí-li věc příslušnému obvodnímu soudu, konal celé hlavní líčení znovu, a to v senátě složeném z předsedy a dvou přísedících, aby provedené důkazy řádně zhodnotil v souladu s hledisky § 2 odst. 6 tr. ř. a řádně se zabýval i otázkou druhu a výměry trestu. Vzhledem k tomu, že v nedávné době jiný senát podepsaného soudu zrušil usnesení Městského soudu v Praze o vrácení věci (skutek pod bodem I. obžaloby) podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. státnímu zástupci k došetření a uložil mu, aby o věci znovu jednal a rozhodl, je spíše pravděpodobné, že soud prvního stupně rozhodne o spojení věcí a ohledně obou zažalovaných trestných činů, o kterých se původně konalo společné řízení, nařídí hlavní líčení. Z opatrnosti se dodává, že bude-li konáno společné řízení, bude “zákaz reformace in peius” podle § 264 odst. 2 tr. ř. platit jen tehdy, nebude-li se odsuzující rozsudek týkat i nejtěžšího trestného činu, kterým je trestný čin vraždy.

Toto rozhodnutí ve věci mohl odvolací soud učinit v neveřejném zasedání, neboť pro takový postup byly splněny zákonné podmínky uvedené v § 263 odst. 1 písm. b) tr. ř., když z obsahu spisu bylo patrné, že zjištěné vady nebude možno odstranit ve veřejném zasedání.